

Landstthingsmand bemærkede vel, at, naar man indrømmede Majoratsbesidderen Ret til at sælge, i Tilfælde af Fæstebønder, til Fremmede, saa kunde Fæstebondens Børn derved lide Skade; dette maa jo vistnok indrømmes, men denne Skade er i alt Fald ingen retlig Skade, thi Fæsternes Livsarvinger have ingensomhelst Ret, som derved bliver tilfidesat, og altsaa kunne de ikke beklage sig, hvis det bliver til deres Skade. Jeg troer ogsaa, at der ikke er megen Anledning til at frygte for, at saadan Skade vil opstaae for dem, eftersom det jo maa erkjendes, at Salget i Reglen vil skee til Fæsternes Børn, naar saadanne findes og ere istand til at overtage Fæstet. Den Sædvane, som finder Sted med Hensyn til Bortfæstning, vil vistnok ogsaa medføre, at man ikke let forbigaaer Fæsternes Børn, men denne Sædvane kan ikke constituere nogen Ret, og jeg troer derfor, at man ikke i Loven skal vedtage Noget, som ligner en Ret, — hvilket jeg troer man vilde gjøre ved dette Forslag — for Fæsternes Børn eller Livsarvinger. Naar den samme ærede Landstthingsmand bemærkede, at Fæstetvungen ikke alene var til Fordeel for Majoraterne men ogsaa for Fæsterne, saa maa han have fortalt sig; han meente naturligtviis, at det fideicommissariske Baand ofte ikke blot var til Fordeel for Majoratsbesidderne, men at man ogsaa kunde sige, at dette Baand ofte var til Fordeel for Bønderne, naar nemlig Crectionsbrevene indeholdt Bestemmelser om, at der skulde sørges for Bøndernes Bedste. Slige Udtryk forekomme vel i flere Crectionsbreve, men desuagtet er det fideicommissariske Baand ikke paalagt Majoratsgodserne til Fordeel for disses Bønder; men det er ganske naturligt, at den Mand, som erigerer Majoratet, og vil, at det skal bevares i hans Familie, ogsaa vil, at de, som have været hans Undergivne paa Godset, ogsaa skulle have det godt under de følgende Besiddere. Man kan nu vel ikke, naar der skeer Salg, bevirke, at nogen videre Omsorg af Godseieren drages for de Bønder, som senere blive Giere af Stederne; men det er en Følge af Forholdene, og vil man, at Forholdet til Godset skal høre op, naar Salg skeer, saa maa Saadant falde bort. Det er kun, naar særegne Rettigheder ere hjem-

lede Bønderne, at man kan være istand til paa nogen Maade at sørge for, at disse Rettigheder conserveres for dem, om end ikke i deres oprindelige Form, saa dog saaledes at lignende Rettigheder komme dem tilgode, i alt Fald for de Bønder, som kjøbe.

Den ærede 2den Landstthingsmand for 6te Kreds (Vardensteth) har sagt, at det hele Spørgsmaal dog kun var at betragte som en Formsig, idet han har oplyst, at den Majoratsbesiddere, som ikke ønskede at sælge til Fæsternes Livsarvinger, eller ikke kunde komme overeens med dem, dog i ethvert Fald vilde have en let Udvei, hvorved han ved Fæstebønder kunde komme til at sælge til den, til hvem han ønskede at overlade Stedet; han kunde nemlig først bortfæste Stedet til den, til hvem han vilde sælge det, naar han vidste, at denne vilde kjøbe, og da senere indgaae en Kjøbecontract med ham. Jeg maa nu vel indrømme, at denne vistnok meget lette Udvei er tilstede for Godseieren; men derfor kan jeg dog ikke indrømme, at Sagen kun angaaer en Form. Love skal man nemlig skrive, for at de skulle overholdes, og ikke for at de skulle omgaaes, og, naar det udtrykkeligt udtales i Loven, at Fæsternes Arvinger skulle have en Ret til at faae Stederne, og at disse ikke, uden deres Samtykke, kunne sælges til Trediemand, skal man ikke begunstige, at Godseierne paa anden Maade opnaae det Resultat, som ligger udenfor Loven. Godseieren foretager vel Intet, som strider mod Loven, naar han gaar frem paa den Maade, som den ærede Landstthingsmand omtalte, og en saadan Fremgangsmaade kan derfor vel finde Sted; men jeg troer dog, at man hellere skal lade hele Bestemmelsen gaae ud, naar det, som tilsigtes ved den, ikke i alle Tilfælde derved kan sikres, da den dog, forekommer det mig, indeholder Noget, der er stridende mod de Grundsætninger, som ere gjældende i Lovgivningen. — Jeg skal gjerne indrømme, hvad den ærede 4de Landstthingsmand for 7de Kreds (Nyholm) sagde, at heller ikke Fæsterne have nogen Ret til at faae Stederne tilkjøbs; men, naar han meente, at man derfor, naar man indrømmer Fæsternes Ret dertil, ogsaa skulde indrømme Fæsternes Børn en lignende Ret, saa troer jeg dog, efter hvad jeg